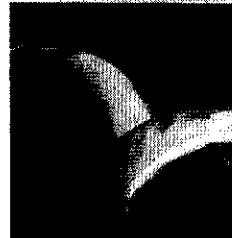
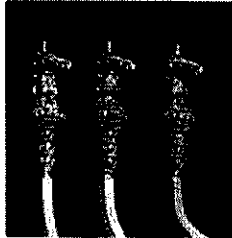

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE • BALTIMORE, MD 21208

410-415-3755 • INFO@GOIJC.ORG • WWW.GOIJC.ORG

***Purposeful Prayer: Appreciating the Amidah
Bina (Insight): Dialogue & Distance***

***November 11, 2013
Rabbi Shmuel Silber***

***This Series is being sponsored by Richard Simon in memory of his grandmother,
Elka Frieda bas Chana a'h***

***This class is being sponsored by Abe and Sylvia Zelcer
in memory of Abe's parents חנה בת חיים and יצחק מאיר בן דוד***

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חיה ז"ל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה ז"ל נח בן אברהם ופייגא ז"ל
תהא נשמתם צרורות בצרור החיים

MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE

Binah (Insight): Dialogue & Distance1. סדור

אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה. חננו מאתך דעה, בינה והשכל. ברוך אתה יי, חונן הדעת.
You graciously endow man with wisdom and teach mortals understanding. Grace us with knowledge, understanding and discernment that come from You. Blessed are You, Lord, gracious giver of wisdom.

2. ברוך שאמר (ק"כ)אתה חונן לאדם דעת

הנה כל התפלות האמצעיות בתפלת שמו"ע מתחילות ישר בלשון בקשה ותפלה, השיבנו, סלח לנו, ראה בענינו, רפאנו, ברך עלינו, וכן להלאה בלא הקדמה משבח ה' המתיתס לאותה התפלה, לומר קודם סלח לנו, אתה סולח ומוחל, וקדם ראה בענינו — אתה רואה בעני עמך, וקודם רפאנו — אתה רופא, וכן כולם, וצריך טעם על מה ראוי מסדרי התפלות האלה לקבוע כעין הקדמה בתפלת חננו מאתך דעה — אתה חונן (ענין מסדרי וסדרי התפלות מבואר במס' מגילה (י"ז ב'), וכן מבואר שם טעם המשך הסידור מכל הברכות, אחת אחר אחת).

ואפשר לפרש זה עפ"י המבואר בירושלמי ברכות פרק ד' הלכה ד', דמתחלה קבעו לאמר ברכת חונן הדעת גם בתפלת שבת, ומפרש הטעם, משום כי אם אין דעה, תפלה מניין, וממילא שייך תפלה זו גם בשבת, וברכות הימים פסקו לאומרה בשבת, ורבינו הקדוש תמה על אשר פסקו. כך מבואר בירושלמי שם. ולכן אפשר לומר, דמתחלה היתה כונת מסדרי התפלה לקבוע ההודאה אתה חונן כדי שיאמרו אותה גם בשבת, והתפלה הסמוכה לה חננו מאתך דעה קבעו לחול, כשאר התפלות שבשמו"ע, ועל יסוד זה נחלקה ברכה זו לשתיים, האחת בסגנון הודאה, אתה חונן, כדי שתקביל גם לשבת, והשניה, היא התפלה חננו — לחול, ועם משך הזמנים נתבטלה אמירת ההודאה אתה חונן בשבת לבד, ועל זה תמה רבינו הקדוש, למה נתבטלה והרגילו לאומרה גם בחול. ובטעם הדבר שנתבטלה לומר בשבת אפשר לומר, משום דלפני ההמון היה קשה להפריד ברכת ההודאה (אתה חונן) מן נוסח התפלה חננו, ויען כי בשבת אין אומרים תפלות ייח, נתבטלה כולה גם נוסח ההודאה.

Rabbi Baruch ha-Levi Epstein (1860-1941) was a Lithuanian rabbi, best known for his *Torah Temimah* commentary on the Torah. He was the son of Rabbi Yechiel Michel Epstein, rabbi of Novarodok and author of the work *Arukh HaShulchan*.

Approach #1:3. The World of Prayer (Rabbi Elie Munk, page 131)

- Ⓐ אתה חונן. The first gift for which the Jew prays is spiritual enlightenment. "Great is Enlightenment for it was set at the beginning of the daily requests" (Ber. 33a).

(B)

The desire for mental alertness which have been the secret of Jewish strength through centuries of suffering and exile, were implanted deep within the consciousness of the Jewish soul as the very first request which the Jew places before his Creator. Even on workdays, our first plea is not for Divine support in the struggle for our daily bread. This preferential position impresses the lesson upon us that even our daily work must not be permitted to overshadow the care for our spiritual needs. Instead the reverse is true: the intense longing for spiritual energy always takes first place; for to the Jew to be a human being always means to strive indefatigably towards spiritual perfection. (cf. פ"א §115).

Approach #2:

4. The Koren Siddur with commentary of Chief Rabbi Jonathan Sacks (page 115)

Blessing 4: Knowledge. This is the first of the "request" blessings. King Solomon, when asked by God to name the thing he most desired (1 Kings 3:5-15), asked for wisdom; so do we. Knowledge is prior to emotion, because "the heart is deceitful above all things" (Jer. 17:9). Untutored emotion can be misdirected, even destructive.

Approach #3:

5. עולת ראייה חלק א' עמ' רעג-רעד (חובא בנתיב בינה 312)

„אמר רבי אמי: גדולה דעה שנתנה בתחילת ברכות של חול' — גדר הדעה הוא להשתמש בכל דבר גם השפל שבחשמישים לתכלית המעלה. והנה בשעה שהאדם עוסק בעניני מעלות וקדושה, אפילו לא תהיה דעתו גדולה, נקל הוא שיעשה הדברים לתכלית השלימות. אבל כשעוסק בעניני חול צריך דעה הגונה לשעבדם לתכלית המעולה... על כן בתחילת ברכות של חול, כשיוצאים מעניני קדושה ועונים לעניני החולין צריכים להקדים ברכת הדעה ותפלתה, שאז גם עניני החול קדושים הם"

Approach #4:

6. The Hirsch Siddur (page 133)

דעה, דעת, אמת תנון denotes the true perception of the real nature of things and conditions. בינה is the insight into the interrelationships of things, to be gained by logical judgment. השכל, practical wisdom, is the proper application of what has thus been learned. The prayer for such mental ability

represents the foremost concern of the Jewish person, taking precedence over all his other wishes. For the virtues of morality and loyal fulfillment of duty are very much dependent upon proper understanding. If man lacks wisdom and insight, his conduct cannot remain free of fault and error. *Da'ath*, to a great extent, is a talent given to man which develops by itself in and through experience. But he cannot acquire *binah* without an effort on his own part. Therefore the term מלמד is employed with reference to *binah* instead of *chonen* which is used in the case of *da'ath*. לאדם דעת: without *da'ath*, man can never be truly human. לאנוש בינה: The acquisition of *binah* requires strenuous effort to which man may not be equal and for which which he may well lack the strength; for this reason he cannot attain *binah* without the help of God.

(2)

7. ברוך שאמר (קכ"א)

(A)

וכפי שהגבילו:

חוקרי כשרונות האדם יונח כשרון דעת על המושכל הראשון שתופס האדם מיד בשמיעתו או בקריאתו, והבינה היא התוצאה הבאה לאחר עיון עמוק בהדבר הנשמע או הנקרא.

(B)

הנה הכשרונות דעה ובינה בארנו למעלה (במאמר שלפני הקודם), והבקשה עוד על מעלת השכל אפשר לכיון דמוסב על הצלחת המעשה במשלח ידים, מעין הלשונות למען תשכיל בכל אשר תלך, או תצליח את דרכיך ואז תשכיל (יהושע א'), ויהי דוד לכל דרכיו משכיל (ומפרש) וה' עמו (ש"א י"ח), והיינו שהצלחה בכל דרכיו.

8. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג עמוד א

אמר רב אמי: גדולה דעה שנתנה בתחלת ברכה של חול.

9. תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ה דף ט טור ב /ה"ב

... אם אין דיעה תפילה מניין ...

Approach #5:

10. בנתיב בינה חלק א' 311-312

(4) החשיבות הפסיכולוגית והחינוכית של הדגשת מתן השכל כמתת חן וחסד מאת השם יתברך. השבת בשימוש הפועל "חנן" במלים "אתה חוננתני" וכמו כן הבקשה "חנני מאתך דעה בינה

והשכל" באים ללמדנו שאין להתגאות בכשרונות שכליים שבהם ניהן האדם, כי הכל מאת השם יתברך. במיוחד זה ענין חשוב למורים ותורים לא להעריך אדם, בן או תלמיד, לפי הכשרונות, אלא אך ורק לפי המידות המוסריות, שאלה הן מסורות לאדם ולבחירת חפשית. הערה לשונית מענינת מביא נ. יעבץ באמרו: "כל נתינת מתנת חנם באהבה ובעין יפה נקראת חנינה, עין בראשית לג 5: הילדים אשר חנן אלהים את עבדך". ובסידור "אוצר התפילות" בחלק "עץ יוסף" אנו מוצאים בנידון זה את ההערה הבאה: "ולכן ייתסר אנשי כנסת הגדולה אותה [את הבינה] ללשון חנינה, לרמוז שהדעת אינה מהשתדלות האדם אלא מחנינותו יתברך בעת היצירה". [הרעיון הזה לקוח מדברי מאירי, עיין 6 ב].